

Vasadi Péter

Isten éltet

Ő a Jelko. A Pista. A Tanár úr. Ezek Jelkója. Kitűnő gyalogos, biciklista, előadó. Csöndes próféta-sága templomokat töltött s tölt meg. Kezének kinyújtott ujjai, ujjainak mozgása nagy meggyőző erőt közvetít. Jelko piarista pap, tanár, író. Amikor együtt voltunk, nem nagyon figyeltem a környezetre; az vonzott, amit tett vagy nem tett, amit s ahogyan mondott. Mindig érdemes volt rá vagy a hümmögéseire figyelni, akkor is, ha az ember nem feltétlenül értett vele egyet. Tőle ilyet soha nem kaptam a nyakamba, idézek: „a költészethez való hozzáállása színes (!), posztmodernül világos (!!)

tematikájú” (egy neves művész). Amikor ezt először hallottam, utána nem kaptam levegőt (szerencsére, mert ha kapok, utána ki is mondom, amit hirtelenjében gondolok). Mert ez a műkritikai mondat úgy marhaság, ahogy van. A színeiben pompázó hozzáállással együtt. Magyarán – ez sóder.

Jelenits sem hagyta volna szó nélkül, de azért tudott halványan mosolyogni is... Más. Két zeneértő ember, egy nő és egy férfi beszélget egy karmesterről, így: Y. „hangban gyönyörködő hozzáállása” példás – mondja egyikük. Mire a másik: „és ezen keresztül lombosodik a hatása”. Ez, kérem, egyszerre nyelvi, értelmi abszurdum és tohuwabohu, magyar nyelvi hangszerelésben. Jelenits nem préseli ki ajkai közül, hogy „tonképpen”, azaz dobpergés gyorsaságú hadarás közepette azt, hogy tulajdonképpen. Tőle tanultam ezt is: a Crédóban nem jót mondunk, mikor azt imádkozzuk: Jézus Krisztust „érettünk keresztre

feszítették”. Nem érettünk, esetleg miattunk, az emberiség miatt. Nem a mi javunkért, hanem mert Istennek mondta magát, az igazságnál pedig sokkal hasznosabb az elhallgattatás, az ez van és punctum. A helyes szöveg ez: érettünk keresztre feszítették.

Sose hallottam tőle, Jelenitstől, hogy Z. *rendelkezik* valamivel, hanem Z-nek *van* valamije. Rendelkezni az szokott, akinek joga valamilyen szabálysértésben (és nem rajta *keresztül*) hitelesen ügyködni, intézkedni. És M. nem – a nagyzóló finomkodók mintájára – ezt és azt *követően* tesz valamit, hanem – amúgy jóleső természetességgel – *utána, azután*. És nem pl. *Apátiban* utazom, hanem *Apátiba*. Mert nem ebben a helységben kanyarog velem a vonat utcáról utcára, hanem a külső állomáson megáll, s elindul visszafelé. A hibás beszédűek – igen sokan vannak – ismerve elemi nyelvi hiányaikat, tudatlanságuktól tartva, a „mások is így kommunikálnak” típusú, kétes megnyugvással, jószerével félnek a ragoktól, a szóképzőktől, elő- és utószavaktól, és úgy rettegnek a nyelvtantól, mint a matektól vagy a kémiától. Pedig a magyar nyelv tana kifejezetten élvezetes és szép, ha kissé nehézkes is.

És közel sem *gyakorlatilag*, hanem valójában, a gyakorlatban, például. Vannak, akik két egymásra következő mondatukban négyszer ejtették ki ezt az „ugye” jellegű mormolnivalót, mert nem tudták, mit mondjanak, vagy „most akkor mit kell mondani”. És hallgatni, ugye, ez mégiscsak meg-alázó; *nem az*. Ezt az üresség-rejtő,

ostoba szóképződményt csobogtatni a szájunk sarkából, az az.

És nem úgy tűnik ez vagy más, mert ez az ige jelöletlenül is azt sugallja, hogy valami igazán tünékeny, lebegő, mivel *eltűnni* akar, vagy éppen ellenkezőképpen, *föltűnni*. De körül is írhatjuk a dolgot néhány szóval: nekem úgy tetszik, én úgy látom, azt hiszem, hogy, stb. (Az „én úgy gondolom” járványáról meg az „igazándiból”-nak ravasz, hatásvadászó besurranásáról már jobb nem beszélni.)

Általában jól tennénk, ha nem a szóra, feleletre fölkerés után kezdenénk szelektálni a szavakat, hatalmas,

mélyről érkező „e”, „ö”, „ei” nyögésekkel fűszerezve (?), hanem a gondolkodásban, és ott *mindig* az egyszerű, érthető s világos, találó szavak és kifejezések mellett döntenénk.

Jelenits István egész élete, a gesztusai, a megjelenése, mozgása, szava, a hallgatása, hát még az elhallgatása – tanít. Ő maga is tanítás. Igaz ember, alázatos, de nem kizárólagos. Szeretetteljes, semmit sem önmagáért tesz; Jézus Krisztus szerzetese. Nyugodtan mondhatjuk: a nemzet tanítója. Isten élteti. Akit pedig nem kell arra biztatni, hogy továbbra is, ameddig csak lehet, éltesse Jelenits Istvánt, a jó barátunkat.

A HAJNALI HARA NGSZÓNÁK
 GILINGÁLA NGÓJA
 HIRDETGETI, HOGY AZ ÉVNÉK
 ITT A FORDULÓJ
 AZÉRT FRISS, JO EGÉSZSÉGET,
 BORT, BÚZÁT ÉS BÉKESSEGET
 ADJON ISTEN BŐVEN
 AZ UJ ESZTENDŐBEN!

Kahót (Kala)